

JOHANNES

12:20-50

Jezus kondigt Zijn dood aan als de weg naar vrucht, overwinning en leven.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/johannes/12-20-50

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Terugblik: zalving en intocht	4 min	4
2	De Grieken willen Jezus zien	2 min	5
3	Grieken, proselieten en godvrezenden	3 min	7
4	Jezus' komende missie onder de heidenen	5 min	8
5	Waarom de Grieken Filippus benaderen	2 min	11
6	De discipelen leren heidenen aanvaarden	2 min	12
7	Verheerlijking door kruis en vernedering	3 min	13
8	Het uur en de stervende graankorrel	3 min	14
9	God geeft groei aan het gezaaide Woord	3 min	16
10	De gemeente groeit naar volwassenheid	4 min	18
11	Christus krijgt gestalte in Zijn volk	4 min	20
12	Sterven aan jezelf om vrucht te dragen	2 min	23
13	Je leven haten als Bijbelse uitdrukking	2 min	24
14	Gods Koninkrijk boven je eigen leven	2 min	25

15	Jim Elliot: vrucht door het martelaarschap	3 min	26
16	Overwinning langs de weg van verlies	2 min	28
17	Jezus' ontroering over Zijn naderende dood	2 min	29
18	Jezus draagt de last van onze zonden	3 min	30
19	Bidden in onderwerping aan Gods wil	2 min	32
20	De hemelse stem en menselijke reacties	3 min	33
21	Het kruis trekt alle volken tot Jezus	3 min	36
22	Het oordeel over de wereld van satan	2 min	38
23	Satans aanklacht verliest haar macht	3 min	39
24	De stervende Messias en het verdwijnende licht	3 min	41
25	Het einde van Jezus' openbare bediening	3 min	43
26	Jesaja als schrijver van beide boekdelen	3 min	45
27	Geloof zonder openbare belijdenis	2 min	46
28	Wie Jezus ziet, ziet ook de Vader	2 min	47
29	Jezus' woorden als maatstaf bij het oordeel	4 min	49
	Om verder te lezen		51

1

Terugblik: zalving en intocht

Onze studie van Johannes zal zich over twee hoofdstukken uitstrekken. We hebben een groot deel van hoofdstuk 12 al behandeld, dus we zullen hoofdstuk 12 afmaken, en ik denk dat we aan het begin van hoofdstuk 13 zullen toekomen. Daar ben ik niet honderd procent zeker van, maar ik denk dat het waarschijnlijk is.

Hoofdstuk 12 begon ongeveer een week voordat Jezus gekruisigd zou worden, zes dagen voor het Pascha. Het begon met de zalving van Jezus door Maria in het huis van Maria en Martha en, zoals Markus ons vertelt, in het huis van Simon de melaatse, wie hij ook geweest mag zijn. Drie van de evangeliën behandelen dit verhaal. Het lijkt erop te wijzen dat Maria een geestelijk inzicht had dat zelfs dat van de discipelen overtrof. Dat is niet al te verrassend, want ons wordt eigenlijk verteld dat zij nogal traag van begrip waren. Dat vertellen ze ons zelf wanneer ze hun eigen verhalen schrijven. Ze geven toe dat ze traag van begrip waren, en Maria was opmerkzaam.

Zij zat aan Jezus' voeten en luisterde naar Hem, terwijl anderen door andere dingen werden afgeleid, en kennelijk wist zij dat Jezus zou sterven. Ze bracht wat kostbare parfum mee en goot die over Zijn voeten, vertelt Johannes ons. Maar Markus vertelt ons dat die ook over Zijn hoofd werd gegoten, zodat zij Zijn hoofd en Zijn voeten zalfde.

De zalving van de voeten zou een uitvoerige variant zijn op de gebruikelijke gastvrijheid waarbij de voeten van een gast met water werden gewassen. Dat met parfum doen, zou een gast natuurlijk grote eer bewijzen, vooral met zo'n duur parfum, die ongeveer het jaarloon van een gemiddelde arbeider waard was. Maar de zalving van het hoofd had waarschijnlijk de bijbetekenis van het zalven van een koning. Niet dat Maria in de positie verkeerde om een koning te zalven, maar olie over het hoofd gieten was wat er gebeurde toen David werd gezalfd en natuurlijk ook toen Saul werd gezalfd. De vroege koningen van Israël werden met olie gezalfd. Hier wordt Jezus met parfum gezalfd.

Wanneer zij vanwege deze schijnbare verspilling wordt bekritiseerd, verdedigt Jezus haar daad en zegt Hij dat zij dit heeft gedaan door Hem vooraf voor Zijn begrafenis te zalven. Gewoonlijk zalf je een dood lichaam pas wanneer het dood is. Het maakt deel uit van het balsemen, conserveren en eren van een lichaam nadat iemand gestorven is. Toen Jezus stierf, werd Hij echter haastig begraven en kon Zijn lichaam niet volledig en naar behoren worden verzorgd. Zijn lichaam werd van het kruis gehaald toen op de middag voor de sabbat de zonsondergang naderde. Daarom wilden ze het lichaam begraven en dat afhandelen voordat de sabbat begon, en ze begroeven het haastig.

Maar de vrouwen kwamen op zondagmorgen terug met specerijen en dergelijke. Ze hoopten die te kunnen gebruiken om Zijn lichaam een meer passende zalving en behandeling te geven, zoals ze gewoonlijk zouden doen om een dood lichaam te eren, omdat dit kennelijk niet naar behoren was gedaan op de dag dat Hij begraven werd.

Jezus was echter vooraf al op passende wijze door Maria gezalfd. Of zij dat werkelijk begreep of niet, weten we niet, maar we kunnen aannemen dat ze het wel begreep. Jezus zei dat zij het met dit doel had gedaan. Of dat het verborgen doel was dat zij zelf niet eens onderkende, of het doel dat zij voor ogen had, kunnen we niet met zekerheid zeggen. Maar ik denk dat de laatste mogelijkheid het meest voor de hand ligt. Ze wist wat ze deed. Ze wist dat Hij zou sterven. Jezus keurde goed wat zij deed en zei dat er altijd over haar gesproken zou worden, overal waar het Evangelie wordt verkondigd.

2

De Grieken willen Jezus zien

We zagen in dit hoofdstuk ook de triomfantelijke intocht, die in alle vier de evangeliën voorkomt. Op dit punt is er vrij veel overlap tussen het verslag van Johannes en dat van de synoptische evangeliën. Twee van de synoptische evangeliën bevatten de zalving van Jezus in Bethanië, en alle drie de synoptische evangeliën bevatten de triomfantelijke intocht, waarover we in de verzen 12 tot en met 19 hebben gelezen.

Aan het einde van vers 19 praten de Farizeeën met elkaar, en ze zijn wanhopig. Ze zeggen:

De Farizeeën dan zeiden tegen elkaar: U ziet dat u totaal niets bereikt! Zie, de hele wereld loopt achter Hem aan.

JOHANNES 12:19

zoals het hun voorkwam. Natuurlijk zou slechts korte tijd daarna de hele wereld Hem verwerpen, met uitzondering van een zeer klein aantal trouwe vrouwen en één discipel, Johannes.

In vers 20 staat:

Nu waren er enkele Grieken onder hen die gekomen waren om op het feest te aanbidden.

JOHANNES 12:20

Maar Jezus antwoordde hun. Het is niet duidelijk of met 'hun' alleen Filippus en Andreas wordt bedoeld, of dat Hij nu daadwerkelijk sprak tot de Grieken die Hem wilden zien. Hij zei:

Maar Jezus antwoordde hun: Het uur is gekomen dat de Zoon des mensen verheerlijkt zal worden. Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Als de tarwekorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft hij alleen, maar als hij sterft, draagt hij veel vrucht.

JOHANNES 12:23-24

De Engelse vertaling die Gregg gebruikt, spreekt hier van 'much grain' ('veel graan'); de HSV geeft 'veel vrucht'.

Wie zijn leven liefheeft, zal het verliezen, en wie zijn leven haat in deze wereld, zal het behouden tot het eeuwige leven. Als iemand Mij dient, laat hij Mij volgen, en waar Ik ben, daar zal ook Mijn dienaar zijn. En als iemand Mij dient, zal de Vader hem eren.

JOHANNES 12:25-26

Deze Grieken horen we niet meer terug. Het is interessant dat Johannes hen überhaupt introduceert, terwijl hij ons alleen vertelt dat ze Jezus wilden zien. Ze stuurden twee van de discipelen om dat verzoek voor hen te doen, en we lezen niet of de gewenste ontmoeting plaatsvond. Het is mogelijk dat Jezus de dingen die we zojuist als laatste hebben gelezen tegen de Grieken zei. Of misschien ook niet. Misschien zei Hij ze alleen tegen Filippus en Andreas.

3

Grieken, proselieten en godvrezenden

Met Grieken wordt hier, daar zijn vrijwel alle geleerden het over eens, niet verwezen naar Griekssprekende Joden. Die waren er wel. Soms werden zij in het boek Handelingen Grieken genoemd, Griekse, gehelleniseerde Joden. Er waren namelijk Joden die uit Palestina kwamen en Aramees spraken, de plaatselijke taal van Palestina. Daarnaast waren er Joden die hoofdzakelijk Grieks spraken. Iedereen sprak Grieks, ten minste als tweede taal, maar er waren Joden voor wie Grieks de eerste taal en misschien zelfs de enige taal was. Misschien kenden ze het Aramees niet eens echt goed.

Dat zouden Joden uit de diaspora zijn, Joden die verspreid over het Romeinse Rijk woonden, buiten Palestina, en die in veel gevallen gehelleniseerd waren. Dat wil zeggen dat ze de Griekse cultuur, Griekse kleding, Griekse namen, de Griekse taal, enzovoort hadden overgenomen. Van tijd tot tijd verwijst de Bijbel, vooral in Handelingen, naar de gehelleniseerde Joden als Grieken. Maar de meeste geleerden zijn van mening dat deze Grieken geen gehelleniseerde Joden zijn, maar Griekse mannen, heidenen.

Wat doen ze dan op het feest? Waarom zijn ze als Grieken op het Paschafeest van de Joden om God te aanbidden? Het lijkt duidelijk. Ze waren op zijn minst wat wij godvrezenden noemen, en op zijn hoogst waren ze misschien proselieten.

Iemand die niet als Jood geboren was, maar als heiden, kon zich op een van twee manieren aansluiten bij de godsdienst van Jahweh. Hij kon wat zijn status betreft volledig Jood worden door zich te laten besnijden en het ritueel te ondergaan dat in zijn tijd onder de Joden gebruikelijk was om de bekering van een heiden tot de

godsdienst van Jahweh te erkennen. Daarna zou hij worden beschouwd als iemand die alle voorrechten van het Joodse volk had. Hij zou nauwelijks nog een heiden zijn. Hij was tot het jodendom bekeerd. Hij was een Jood.

Maar er waren heidenen die niet zo ver gingen. Ze wisten niet zeker of ze Jood wilden worden. Ze wisten niet zeker of ze besneden wilden worden. Maar ze vonden wel dat de God van de Hebreëen het veel meer waard was om aanbeden te worden dan de Griekse goden en godinnen die hun eigen volk aanbad. Deze mensen werden godvrezenden genoemd. Je komt deze term ook tegen in het boek Handelingen.

Proselieten en godvrezenden waren twee verschillende categorieën heidenen die zich in verschillende mate bij het jodendom aansloten. De proselieten waren volledig bekeerd en waren besneden. De godvrezenden waren niet besneden en waren niet volledig bekeerd, maar ze hadden eerbied voor Jahweh. Deze Grieken waren dus op zijn minst godvrezenden en heel mogelijk proselieten.

4

Jezus' komende missie onder de heidenen

Maar de reden waarom Johannes hen noemt, is dat hij in zijn Evangelie duidelijk begint te maken dat de missie van Jezus ook de heidenen zou omvatten, en niet alleen de Joden. Alles tot ongeveer hoofdstuk 10 van dit boek heeft de nadruk gelegd op Jezus' verkondiging aan de Joden. In hoofdstuk 1, vers 11, staat zelfs, wanneer de komst van Jezus naar de wereld, Zijn missie en dat alles worden samengevat:

Hij kwam tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.

JOHANNES 1:11

De woorden 'His own' in de eerste bijzin zijn niet hetzelfde woord als in de tweede bijzin van dit vers. In de eerste bijzin verwijst het naar onzijdige dingen. Hij kwam tot Zijn eigen dingen, of Zijn eigen plaats, of zoiets — tot Zijn eigen planeet, die Hij had gemaakt. Maar daarna staat er 'His own', waarmee Zijn eigen volk wordt bedoeld. Het Griekse woord daar betekent Zijn eigen volk, namelijk de Joden. Hij kwam tot Zijn eigen planeet, en zelfs Zijn eigen volk ontving Hem niet.

Maar vers 12 zegt:

Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven;

JOHANNES 1:12

Er waren er sommigen die Hem ontvingen. Voor zover wij weten, verwijst Johannes naar dat overblijfsel van Israël. Hij kwam tot Zijn eigen natie, Zijn eigen volk, de Joden. Over het algemeen ontvingen de Joden Hem niet, maar sommigen deden dat wel. Aan degenen die dat deden, gaf Hij de macht om zonen van God te worden.

Maar zoals het geformuleerd is, kan hij ook bedoelen dat de Joden Hem over het algemeen niet aannamen, maar dat sommige heidenen Hem wel ontvingen. Het is moeilijk te zeggen, maar het is een samenvatting van het leven van Jezus: de Joden tot wie Hij Zich als eersten richtte, ontvingen Hem over het algemeen niet. Maar wanneer we bij de tweede helft van dit Evangelie komen, zijn er herhaaldelijk aanwijzingen dat heidenen Hem zullen ontvangen, terwijl de Joden daar niet zo happig op zijn.

We zagen dit voor het eerst in Johannes 10. In Johannes 10, vers 16, geeft Jezus in Zijn uiteenzetting waarin Hij de Goede Herder van de schapen is, aan dat Zijn schapen het overblijfsel van Israël waren, de Joodse mensen die gelovig waren. Hij zegt in vers 16:

Ik heb nog andere schapen, die niet van deze schaapskooi zijn; ook die moet Ik binnenbrengen, en zij zullen Mijn stem horen en het zal worden één kudde en één Herder.

JOHANNES 10:16

Even later in hetzelfde hoofdstuk, in vers 27, duidde Hij Zijn schapen aan als degenen die

Mijn schapen horen Mijn stem en Ik ken ze en zij volgen Mij.

JOHANNES 10:27

Hij zegt dat er mensen zijn die Zijn stem zullen horen en Hem zullen volgen, maar die geen Joden zijn, die niet van deze kudde zijn, niet van deze schaapskooi. Hij zal hen ook gaan halen. Dit deed Hij natuurlijk door de zending onder de heidenen, door de apostel Paulus en zijn metgezellen. En dat is Hij sinds die tijd blijven doen: Hij roept de heidenen, zodat zij samen met de Joodse gelovigen één kudde onder één Herder worden. Gregg gebruikt hier de Engelse formulering 'one flock and one fold'; de HSV heeft 'één kudde en één Herder'. Daar wordt dus melding gemaakt van de zending onder de heidenen.

Ook in hoofdstuk 11, toen Kajafas erover sprak dat Jezus voor het volk moest sterven, zei hij in vers 50:

en u overweegt niet dat het nuttig voor ons is dat één Mens sterft voor het volk, en niet heel het volk verloren gaat.

JOHANNES 11:50

Daarmee bedoelde hij het volk Israël. Johannes vertelt ons in vers 51:

Dit zei hij echter niet uit zichzelf, maar als hogepriester van dat jaar profeteerde hij dat Jezus sterven zou voor het volk,

JOHANNES 11:51

Dat zijn natuurlijk de Joden.

en niet alleen voor het volk, maar ook om de kinderen van God, overal verspreid, bijeen te brengen.

JOHANNES 11:52

Niet alleen voor de Joden. Dit moeten heidenen zijn, want hij zegt: niet alleen de Joden, maar ook de kinderen van God die overal verspreid zijn. Jezus en Johannes hebben in hoofdstuk 10 en 11 dus al gezegd dat er heidenen bijeengebracht zullen worden, en niet alleen Joden. En nu zien we deze heidenen. Ze spelen eigenlijk geen andere rol dan dat ze heidenen zijn. In het verhaal doen ze eigenlijk niets. Ze zeggen alleen:

Die dan gingen naar Filippus, die van Betsaïda in Galilea afkomstig was, en vroegen hem: Heer, wij willen Jezus graag zien.

JOHANNES 12:21

Ze komen naar Jezus toe. Ze zijn naar Israël gekomen om tijdens het feest te aanbidden, en ze hebben over Jezus gehoord. Nu willen ze Hem horen en zien, en ongetwijfeld onderzoeken of ze Zijn discipelen moeten worden.

Hoewel we verder niets over hen te weten komen, moeten we bijna wel aannemen dat Johannes hen hier alleen genoemd heeft om hen op te nemen als heidenen die belangstelling tonen. Daarmee vormen ze in zekere zin een vervulling van de aanwijzingen die eerder gegeven zijn: terwijl de Joden ertoe neigen Jezus te verwerpen, zijn er heidenen die op dit moment belangstelling voor Hem tonen en Hem in de toekomst zullen volgen.

5

Waarom de Grieken Filippus benaderen

Deze Grieken kwamen naar Filippus toe. We weten niet waarom ze juist Filippus benaderden, maar we weten wel dat zijn naam een Griekse naam was. De meeste discipelen hadden Joodse namen. Filippus is echter een Griekse naam, zoals bij Philippus van Macedonië. Filippus betekent in het Grieks ‘paardenliefhebber’. Andreas is ook een Griekse naam. In het Grieks betekent die naam ‘mannelijk’. De meeste discipelen hadden geen Griekse namen. Het is mogelijk dat deze twee discipelen werden benaderd omdat deze Grieken het gevoel hadden dat ze misschien enige verwantschap of sympathie met hen zouden hebben.

Naar alle waarschijnlijkheid hadden deze Grieken zelf ook Griekse namen. Dat ze onder de discipelen mannen aantroffen die van hun ouders Griekse namen hadden gekregen, deed vermoeden dat zij misschien hellenisten waren. Misschien waren zij voor iemand die een Griek was wat gemakkelijker te benaderen dan de meeste Joden. Ze zeggen dus in feite tegen Filippus:

We willen Jezus graag zien.

Filippus weet niet of dit wel of geen goed idee is. De discipelen hadden niet erg snel door dat God zowel belangstelling had voor de heidenen als voor de Joden. Er waren veel aanwijzingen, maar bedenk dat Petrus zelf, die de leider van de groep was, het ook niet erg snel begreep. Jezus moest hem driemaal een visioen geven van een laken dat werd neergelaten met onreine dieren erop. Driemaal moest Jezus zeggen:

En er kwam opnieuw, voor de tweede keer, een stem tot hem:
Wat God gereinigd heeft, mag u niet voor onheilig houden!

HANDELINGEN 10:15

Dat was een verholde verwijzing naar heidenen.

6

De discipelen leren heidenen aanvaarden

Dit was bedoeld om Petrus voor te bereiden op het schokkende feit dat hij het huis van een heiden zou binnengaan en tot heidenen zou prediken en onbesneden heidenen zou dopen die onbesneden waren. Voor ons lijkt dat niet erg radicaal, omdat wij zelf heidenen zijn of lang genoeg tussen heidenen hebben gewoond om het niet verrassend te vinden dat heidenen christenen zijn. Maar in die tijd waren heidenen nog nooit christenen geweest. Ze waren ook geen Joden geweest, tenzij ze proselieten waren. Ze waren onbesneden en daarom moest worden beslist of een onbesneden man christen kon zijn.

Dit was jaren na Pinksteren, en Petrus begreep het maar langzaam. De andere discipelen bekritiseerden hem toen ze erachter kwamen dat hij deze heidenen had gedoopt en met hen had gegeten. Toen hij in Handelingen hoofdstuk 11 naar Jeruzalem terugging, staat er dat de andere apostelen hem ter verantwoording riepen en zeiden:

U bent binnengegaan bij mannen die onbesneden zijn, en u hebt met hen gegeten.

HANDELINGEN 11:3

Hij moest dus het verhaal vertellen. Toen zeiden de apostelen met tegenzin:

Toen zij dit hoorden, waren zij gerustgesteld, en zij verheerlijkten God en zeiden: Zo heeft God dus ook aan de heidenen de bekering gegeven die tot het leven leidt.

HANDELINGEN 11:18

Daarmee aanvaardden ze officieel het idee dat heidenen christenen konden zijn. Dat is lange tijd na Pinksteren.

Op het tijdstip waarover we nu lezen, zijn de discipelen nog lang niet bij Pinksteren aangekomen. Blijkbaar weten ze niet zeker of Jezus er belangstelling voor zou hebben een Griek te ontmoeten. Veel rabbijnen zouden een Griek niet ontvangen, vooral niet als hij onbesneden was. De meeste rabbijnen zouden dat niet doen. Deze Grieken zijn waarschijnlijk als Grieken gekleed. Ze zijn waarschijnlijk uit Griekenland of uit die streek gekomen, dus het is voor Filippus duidelijk dat deze mannen Grieken zijn.

Filippus gaat niet alleen naar Jezus, omdat hij niet zeker weet hoe Jezus zal reageren. Hij haalt Andreas erbij, die ook een Griekse naam had en misschien een hellenist was. Samen gaan ze naar Jezus toe.

7

Verheerlijking door kruis en vernedering

Jezus antwoordt óf deze twee discipelen onder vier ogen, óf de Grieken. Hij zegt niet of Hij de Grieken wel of niet wil ontmoeten. Maar misschien zegt Hij dat deze Grieken mogelijk iets zoeken waarin ze teleurgesteld zullen worden, omdat Hij op het punt staat gekruisigd te worden. Misschien zoeken ze een machtige koning, een messiaanse bevrijder. Misschien zoeken ze iemand als Alexander de Grote om koning van de Joden te worden. Omdat deze Grieken belangstelling hebben voor de Joodse godsdienst, willen ze misschien zien of de Messias er is en of Hij Degene zal zijn Die radicale bevrijdingsdaden voor Zijn volk zal verrichten. Jezus zegt:

Maar Jezus antwoordde hun: Het uur is gekomen dat de Zoon des mensen verheerlijkt zal worden.

JOHANNES 12:23

Maar verheerlijkt worden betekent voor Jezus gekruisigd worden. De kruisiging was de eerste stap naar Zijn verheerlijking. Het was de eerste stap in een proces waarin God Hem herstelde tot de heerlijkheid die Hij voordien had. Hij moet gekruisigd en begraven worden, en daarna weer omhoog, de hemel in, worden gelanceerd.

In zekere zin moest Hij, voordat Hij weer omhoog kon gaan, eerst verder omlaaggaan.

Dat Hij opgevaren is, houdt in dat Hij eerst is neergedaald naar de lagere delen van de aarde. Hij Die neerdaalde, is ook opgevaren boven alle hemelen om alles te vervullen.

EFEZE 4:9-10

Dat zei Paulus in Efeze 4. Voordat Hij kon opstijgen, moest Hij afdalen. Misschien is het als het omhoogschieten van een pijl: je moet hem eerst naar beneden trekken voordat hij omhoog wordt gelanceerd. Gregg legt 'de lagere delen van de aarde' hier uit als Hades: Jezus moest volgens deze uitleg eerst afdalen voordat Hij kon terugkeren naar de aanwezigheid van Zijn Vader. De HSV formuleert Efeze 4:9 als 'de diepten, namelijk de aarde' en noemt Hades niet uitdrukkelijk.

Deze Grieken zijn hier misschien niet blij mee. Misschien is Hij niet wat ze zoeken. Ik weet niet of Jezus dit daarom zegt, of dat Hij de Grieken en zelfs het verzoek van de discipelen gewoon negeert. Jezus heeft de neiging te zeggen wat Hij wil zeggen, ongeacht de situatie. Vaak negeert Hij min of meer wat Hem wordt gevraagd. Maar er moet een reden zijn waarom Hij dit bij deze gelegenheid zei, wanneer de Grieken ter sprake komen. Het is moeilijk met zekerheid te weten wat die reden is en hoe wat Hij zegt met die mannen verband houdt, omdat we heel weinig over hen weten. We weten alleen dat het Grieken zijn die Jezus wilden zien. Over hun motieven en hun geestestoestand weten we niet veel.

8

Het uur en de stervende graankorrel

Maar Jezus zei:

Het moment is aangebroken.

Eerder stond er in het Evangelie van Johannes vaak dat Zijn uur nog niet gekomen was. Velen pakten stenen op om Hem te stenigen, maar Zijn uur was nog niet gekomen. Velen probeerden Hem te grijpen, maar Zijn uur was nog niet gekomen. Hij zei tegen Zijn moeder:

Mijn moment is nog niet aangebroken.

Hij zei tegen Zijn broers:

Jezus dan zei tegen hen: Mijn tijd is nog niet aangebroken, maar uw tijd is er altijd.

JOHANNES 7:6

Jezus heeft het er steeds over gehad dat het nog niet de tijd was. Hij volgt niet Zijn eigen tijdschema. Er is een vastgestelde tijd die Zijn Vader heeft bepaald. Tot nu toe was de tijd nog niet gekomen, maar nu is het de tijd. Hij zegt:

Maar Jezus antwoordde hun: Het uur is gekomen dat de Zoon des mensen verheerlijkt zal worden. Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Als de tarwekorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft hij alleen, maar als hij sterft, draagt hij veel vrucht.

JOHANNES 12:23-24

Voordat een zaadje boven de grond uitschiet, moet het onder de grond gaan. Zoals ik al zei: de eerste stap omhoog is omlaag. Voordat Hij kan opstijgen, moet Hij afdalen. Dus zegt Hij:

Ik ga veel vrucht voortbrengen, maar net als een zaadje moet Ik eerst begraven worden. Ik moet eerst de grond in. Ik moet eerst sterven, zoals een zaadje moet ontkiemen om een plant te worden.

Waarom zou iemand een zaadje begraven? Omdat hij meer van hetzelfde wil voortbrengen: meer graan, veel graan. Wat dat betreft is een zaadje iets verbazingwekkends. Een zaadje is één afzonderlijke eenheid, maar wanneer het tot

een plant uitgroeit, brengt het veel zaden van dezelfde soort voort. Het vermenigvuldigt zichzelf. Dat is wat Jezus ging doen. Hij gaat Zichzelf vermenigvuldigen in Zijn volk. Hij gaat Zijn leven in veel mensen voortbrengen.

Dat zaadje is één afzonderlijke eenheid. De halm die eruit groeit, is ook één afzonderlijke eenheid. Het is één plant met veel zaden eraan. Die zaden zijn kopieën van het oorspronkelijke zaad, maar ze zijn allemaal met elkaar verbonden. Ze maken allemaal nog steeds deel uit van één organisme. Op dezelfde manier was Jezus Zelf het hele lichaam van Christus. Maar toen Hij naar de hemel ging, stortte Hij Zijn Geest uit en werden wij de andere delen van het lichaam van Christus. Het is nog steeds één organisme. Jezus is nog steeds het hoofd, en wij moeten aan Hem gelijkvormig worden gemaakt.

9

God geeft groei aan het gezaaide Woord

In Markus 4 vertelde Jezus een gelijkenis die alleen in het Evangelie van Markus te vinden is. Ze lijkt een beetje op andere gelijkenissen, maar heeft haar eigen kenmerken. In Markus 4:26-29 zei Jezus:

Ook zei Hij: Zo is het Koninkrijk van God: als wanneer iemand het zaad in de aarde werpt en slaapt en opstaat, nacht en dag; en het zaad ontkiemt en komt op, zonder dat hij zelf weet hoe. Want de aarde brengt vanzelf vrucht voort: eerst de halm, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar. En als de vrucht het toelaat, zendt hij meteen de sikkel erin, omdat de oogsttijd aangebroken is.

MARKUS 4:26-29

De eerste les van de gelijkenis is dat mensen het zaad van het Koninkrijk van God verspreiden, maar niet weten hoe het groeit. God is Degene Die het laat groeien. Mensen kunnen naar bed gaan en het zal blijven groeien, ook wanneer ze het niet verzorgen. Dat is wat Paulus zei toen hij aan de Korintheërs schreef dat zij Gods akker waren. In 1 Korinthe 3 zegt hij:

Ik heb geplant, Apollos heeft begoten, maar God heeft laten groeien.

1 KORINTHE 3:6

God liet het groeien. Ik kan het niet laten groeien. Ik kan het zaad in de grond stoppen. Wij kunnen het zaad water geven, maar wij kunnen het niet laten groeien. Alleen God kan het laten toenemen. Dat is ook wat deze gelijkenis zegt. Paulus had die boodschap kennelijk uit deze gelijkenis, of gewoon van de Heilige Geest: hij kan het zaad planten, maar kan daarna net zo goed naar bed gaan. Het groeit even goed wanneer hij erbij is als wanneer hij er niet bij is. God is Degene Die het tot leven brengt. En dus zegt Hij dat het Koninkrijk van God zo is. Mensen werpen zaad op de grond en het groeit op manieren die de mensen niet eens begrijpen, omdat het Gods werk is. Het is alsof de aarde zelf de plant voortbrengt.

Maar dan zegt Hij in vers 28, wanneer Hij beschrijft hoe het gewas opkomt:

Eerst de halm, dan de aar, zoals een korenaar met graan. Daarna komt het volle graan, of het volgroeide graan in de aar, het rijpe graan in de aar.

Nu lijkt de oogst in de gelijkenissen de wederkomst te zijn. Dat is tenminste zo in enkele van de andere gevallen, vooral bij de tarwe en het onkruid. Daar lijkt de oogst de wederkomst van Christus te zijn, wanneer Hij Zijn engelen uitzendt:

de Zoon des mensen zal Zijn engelen uitzenden, en zij zullen uit Zijn Koninkrijk verzamelen alle struikelblokken, en hen die de wetteloosheid doen, en zij zullen hen in de vurige oven werpen; daar zal gejammer zijn en tandengeknars.

MATTHEÛS 13:41-42

Het einde, de voltooiing, is dus de oogst. Maar Jezus zegt dat de oogst zal komen wanneer het graan rijp is, wanneer het graan in de aar vol en volgroeid is. En Hij vertelt ons iets over Gods project.

10

De gemeente groeit naar volwassenheid

In de tijd van de apostelen begon men het zaad te planten. Het wordt nog steeds geplant en er is nog steeds groei, maar die groei verloopt stapsgewijs. Wanneer het zaad voor het eerst ontkiemt, ziet het er alleen maar uit als een klein grassprietje. Het is maar een klein sprietje. Het is niets wat je zou kunnen eten. Vee zou het kunnen eten, maar mensen zouden het niet eten. Het ziet er gewoon uit als gras. Het is maar een spriet. Maar wanneer het hoger wordt, verschijnen er korenaren aan, al zit daar nog niets eetbaars in. De aar is er al lang voordat er rijp graan, of vol, volgroeid graan, in zit. Zodra de aar gevormd is, verschijnt er graan in de aar en uiteindelijk wordt het rijp of volgroeid. En Hij zegt dat de oogst komt wanneer het graan in de aar volgroeid is.

Hoe moeten wij dat begrijpen? Het is duidelijk dat Hij het zaad is, of dat het Woord het zaad is, en Hij is het Woord. Wanneer dat gezaaid wordt, begint er leven. Het Koninkrijk begint klein, als een grassprietje, maar al snel komen er aren aan de halm. Wat is een korenaar? Het is een verzameling of een tros zaadkorrels die sterk op het oorspronkelijke zaad lijken. Aanvankelijk zijn ze nog niet erg volgroeid, maar ze zijn er wel en ze zitten bij elkaar. Ze zijn verzameld in groepen die aren worden genoemd, en Jezus zegt dat het graan binnen in de aar rijp wordt.

Ik weet niet of ik hier te veel in zou lezen als ik zou zeggen dat de halm die Hij beschrijft het Koninkrijk van God is, het wereldwijde Koninkrijk van God, de wereldwijde gemeente. De aren zijn als afzonderlijke bijeenkomsten of geloofsgemeenschappen, plaatselijke gemeenten: de gemeente in een bepaalde stad of in een andere stad, groepen graankorrels. Het oorspronkelijke zaad vermenigvuldigt zichzelf en deze vermenigvuldiging vindt plaats binnen een aar, een korenaar, waarbij de afzonderlijke korrels moeten rijpen. Het lichaam van Christus moet tot volwassenheid komen.

Paulus zei:

totdat wij allen komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God, tot een volwassen man, tot de maat van de grootte van de volheid van Christus,

EFEZE 4:13

Dit is dus waar God op wacht: dat Christus volledig wordt voortgebracht in iedere korrel, in iedere aar.

Nu weet ik niet hoe dat eruitziet, maar in beginsel weet ik wel hoe dat klinkt. Het klinkt alsof Hij zegt dat het lichaam van Christus bestaat uit plaatselijke gemeenten op verschillende plekken over de hele wereld. Elk daarvan is zelf een groep levende of mogelijk levengevende graankorrels: mensen zoals Jezus. Jezus was als een zaadkorrel die in de grond werd geplant, en doordat Hij geplant werd, groeide er een plant: het lichaam van Christus, het Koninkrijk, de gemeente.

Het uiteindelijke doel, voordat de oogst komt, is dat de afzonderlijke mensen in het lichaam van Christus tot volwassenheid komen, totdat wij allen tot een volwassen man komen. In dezelfde passage, Efeze 4, zegt Paulus:

opdat wij geen jonge kinderen meer zouden zijn, heen en weer geslingerd door de golven en meegesleurd door elke wind van leer, door het bedrog van de mensen om op listige wijze tot dwaling te verleiden,

EFEZE 4:14

Maar hij zei:

maar dat wij, door ons in liefde aan de waarheid te houden, in alles toe zouden groeien naar Hem Die het Hoofd is, namelijk Christus.

EFEZE 4:15

Wij groeien op, of worden volwassen, om steeds meer op Christus te lijken.

11

Christus krijgt gestalte in Zijn volk

Jezus zegt dus dat Hij als een graankorrel is. Uiteindelijk zal Hij vele korrels voortbrengen, veel graan. Hij zal velen voortbrengen die op Hem lijken. Hij zal Zijn leven in vele anderen voortbrengen. En daarvoor moet Hij eerst begraven worden. Daarvoor moet Hij eerst sterven. Als Hij zou weigeren te sterven, zou Hij alleen blijven. Er zou maar één zijn zoals Hij, en dat zou Hijzelf zijn. Hij zou eenvoudigweg uniek zijn en Hij zou de enige Zoon van God zijn die de wereld ooit heeft gezien.

Maar als Hij sterft, zullen er vele zonen van God zijn, vele graankorrels zoals Hij. Natuurlijk niet met dezelfde status. Wij zijn leden van Zijn lichaam, maar wij zijn niet het hoofd. Hij is het hoofd. Het hoofd is een lid van het lichaam. De hand is dat ook, en de voet eveneens, maar het hoofd neemt de voornaamste plaats in. Het hoofd is een uniek lid, maar het maakt nog steeds deel uit van het organisme. En zo maken wij deel uit van het organisme. Wij lijken op Christus en wij worden steeds meer als Christus. Wij worden volwassen. Zoals Paulus zei:

Wij allen nu, die met onbedekt gezicht de heerlijkheid van de Heere als in een spiegel aanschouwen, worden van gedaante veranderd naar hetzelfde beeld, van heerlijkheid tot heerlijkheid, zoals dit door de Geest van de Heere bewerkt wordt .

2 KORINTHE 3:18

Dat is 2 Korinthe 3:18. Toen Paulus in Galaten 4:19 aan de Galaten schreef, was hij bedroefd omdat ze van het Evangelie afdwaalden. Hij herinnerde zich de barensweeën die hij aanvankelijk had doorgemaakt toen hij hun het Evangelie verkondigde. Hij zei:

mijn lieve kinderen, van wie ik opnieuw in barensnood ben totdat Christus gestalte in u krijgt.

GALATEN 4:19

Het doel dat Paulus voor de christenen had, was dat Christus in hen gestalte zou krijgen.

Petrus spreekt in 2 Petrus 1:19 over hoe wij in een duistere plaats leven, waarin het Woord van God ons het beste licht geeft dat wij hebben. Hij spreekt over de Schriften en zegt:

En wij hebben het profetische woord, dat vast en zeker is, en u doet er goed aan daarop acht te slaan als op een lamp die schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw hart.

2 PETRUS 1:19

Wie is de morgenster? Christus is de morgenster. Hij moet dus opgaan in ons hart. Wat betekent dat? De heerlijkheid van God moet als het aanbreken van de dag over ons opgaan.

Paulus zegt:

Wanneer Christus geopenbaard zal worden, Die ons leven is, dan zult ook u met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid.

KOLOSENZEN 3:4

Op een andere plaats, in Romeinen 8, zegt Paulus:

Want ik ben ervan overtuigd dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid die aan ons geopenbaard zal worden.

ROMEINEN 8:18

In 1 Korinthe 4, ergens rond vers 17 of 18, zegt Paulus:

Daarom heb ik Timotheüs naar u toe gestuurd, die mijn geliefde en trouwe zoon is in de Heere. Hij zal u in herinnering brengen mijn wegen, die in Christus zijn, zoals ik overal in elke gemeente onderwijs. Maar sommigen hebben zich heel gewichtig voorgedaan, alsof ik niet naar u toe zou komen.

1 KORINTHE 4:17-18

Onze verdrukkingen bewerken voor ons een gewicht van heerlijkheid, en volgens de Engelse formulering die Gregg gebruikt, zal deze heerlijkheid ‘in ons’ geopenbaard worden. De HSV zegt in Romeinen 8:18 dat zij ‘aan ons’ geopenbaard zal worden.

Er zijn veel verwijzingen naar wat God in ons probeert te doen. Hij probeert Christus in ons gestalte te geven, zodat de heerlijkheid van God die in Christus was, ook in ons zichtbaar wordt. Bedenk dat Johannes zijn Evangelie begon met de woorden in hoofdstuk 1, vers 14:

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

JOHANNES 1:14

Vervolgens staat er:

de glorie van de enige Zoon van de Vader, vol genade en waarheid.

Twee verzen later zegt hij:

En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, en wel genade op genade.

JOHANNES 1:16

Jezus was vol van genade en waarheid, en wij hebben die volheid allemaal zelf ontvangen, om vol van genade en waarheid te zijn, om zoals Hij te zijn. Dit is wat God voor ogen heeft.

12

Sterven aan jezelf om vrucht te dragen

Jezus zegt vervolgens dat er, als Hij niet sterft, niemand anders zal zijn zoals Hij. Maar als een graankorrel zijn eigen leven opgeeft, komt hij weer op en brengt hij meer graankorrels voort die op hem lijken. Hij brengt veel graan voort. Jezus spreekt duidelijk over Zichzelf, maar Hij geeft een beginsel dat ook op anderen van toepassing is, onder wie Zijn discipelen. Hij vertelt hun dat zijzelf, net als Hij, waarschijnlijk zullen moeten sterven om vruchtbaar te zijn. We zouden kunnen zeggen: op zijn minst aan jezelf sterven. Want Hij zegt in het volgende vers:

Wie zijn leven liefheeft, zal het verliezen, en wie zijn leven haat in deze wereld, zal het behouden tot het eeuwige leven. Als iemand Mij dient, laat hij Mij volgen, en waar Ik ben, daar zal ook Mijn dienaar zijn. En als iemand Mij dient, zal de Vader hem eren.

JOHANNES 12:25-26

Hier spreekt Hij niet over Zichzelf, al moet Hij dat zeker wel hebben gedaan toen Hij sprak over de graankorrel die in de aarde valt. Nu past Hij het toe op anderen. Als je je leven in deze wereld liefhebt, zul je beslist niet vrijwillig in de aarde vallen en sterven, want je houdt van je leven zoals het is. Het behoud van je leven heeft voor jou de hoogste prioriteit. Het sterkste menselijke instinct is zelfbehoud. Maar wanneer je wedergeboren bent en de goddelijke natuur hebt, heb je nieuwe instincten. Je hebt de oude ook nog, maar de nieuwe zijn in staat de oude te overweldigen. Daardoor kunnen christenen zeggen:

Want het leven is voor mij Christus en het sterven is voor mij winst.

FILIPPENZEN 1:21

Ik ben niet meer bang om te sterven. Zelfbehoud heeft voor mij niet de hoogste prioriteit. Ik heb mijn leven in deze wereld niet boven alles lief, zoals een natuurlijk mens dat doet. Ik ben bereid te sterven.

Hij zegt:

Maar als iemand zijn leven in deze wereld haat, zal hij het behouden voor het eeuwige leven.

Wanneer Hij zegt:

13

Je leven haten als Bijbelse uitdrukking

‘haat zijn leven’, betekent dat niet werkelijk dat er van je verwacht wordt dat je jezelf of je leven veracht en er een volkomen afkeer van hebt. Het is eerder een manier van spreken. Het is zoals toen Jezus in Lukas 14 zei:

Als iemand tot Mij komt en niet haat zijn eigen vader en moeder en vrouw en kinderen en broers en zusters, ja, ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn.

LUKAS 14:26

Hij gebruikt hier beslist het woord ‘haten’ op de Hebreeuwse, idiomatische manier. Dat betekent dat je iets minder verkiest dan iets anders. ‘Haten’ is in onze taal een veel sterker woord, maar in hun taal betekende het vaak eenvoudig dat je iets niet verkoos.

Ik heb u liefgehad, zegt de HEERE, maar u zegt: Waarin hebt U ons liefgehad? Was Ezau niet de broer van Jakob? spreekt de HEERE. Toch heb Ik Jakob liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat. Ik heb zijn bergen gemaakt tot een woestijn, en zijn erfelijk bezit prijsgegeven aan de jakhalzen van de woestijn.

MALEACHI 1:2-3

Het betekent: ‘Ik heb Jakob boven Ezau verkozen.’ Over de twee vrouwen van Jakob, Rachel en Lea, staat dat hij Rachel meer liefhad dan Lea. Dan staat er in het volgende vers:

Toen de HEERE zag dat Lea minder geliefd was, opende Hij haar baarmoeder; Rachel daarentegen was onvruchtbaar.

GENESIS 29:31

De Engelse vertaling die Gregg hier aanhaalt, zegt dat Lea 'gehaat' werd; de HSV geeft dit weer als 'minder geliefd'. Er staat immers dat Jakob Rachel meer liefhad dan Lea.

Zelfs in de passage in Lukas 14, waar Jezus zegt dat je je vader, moeder, vrouw en kinderen moet haten, staat in de parallelle passage in Mattheüs 10:

Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mij niet waard; en wie zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mij niet waard.

MATTHEÛS 10:37

14

Gods Koninkrijk boven je eigen leven

Zeggen dat je iets haat, betekent dat je iets anders erboven plaatst. Je geeft aan iets anders de voorkeur. Jezus zegt: als je je leven in deze wereld liefhebt, dat wil zeggen, als je niets boven je leven stelt, als je de belangen van het Koninkrijk van God niet boven je eigen leven stelt, dan zul je je leven hoe dan ook verliezen. Wat heeft het voor zin om te proberen je leven te redden? Op een andere plaats, bij Caesarea Filippi, had Jezus gezegd:

Toen zei Jezus tegen Zijn discipelen: Als iemand achter Mij aan wil komen, moet hij zichzelf verloochenen, zijn kruis opnemen en Mij volgen. Want wie zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; maar wie zijn leven zal verliezen om Mij, die zal het vinden.

MATTHEÛS 16:24-25

Het is dezelfde uitspraak in een andere situatie en met een iets andere bewoording. Maar de gedachte is: als je probeert je leven te redden, wat heeft dat dan voor zin? Je gaat het verliezen. Wen er maar aan: je gaat sterven. Als in leven blijven je hoogste

prioriteit is, ben je met een dwaze onderneming bezig. Je kunt dat niet eeuwig volhouden. Je gaat je leven hoe dan ook verliezen, dus maak iets anders tot je prioriteit.

Als je je leven haat, dat wil zeggen, als je het een lagere prioriteit geeft, als je Gods wil voor je leven verkiest, als je Gods Koninkrijk boven je leven verkiest, dan haat je als het ware je leven. Dan is het alsof je bereid bent een zaadkorrel te zijn die in de aarde valt en sterft. Maar je zult vruchtbaar worden. Er zijn veel mensen die door hun dood meer voortbrengen dan tijdens hun leven. Toen Simson stierf, doodde hij blijkbaar drieduizend Filistijnen. Na zijn dood wordt over hem gezegd:

Vervolgens zei Simson: Moge mijn ziel sterven mét de Filistijnen! Hij boog zich met kracht en het huis viel op de stadsvorsten en op al het volk dat daarin was. En de doden die hij in zijn sterven heeft gedood, waren talrijker dan die hij in zijn leven gedood had.

RICHTEREN 16:30

Hij bracht door te sterven meer tot stand dan door te leven.

15

Jim Elliot: vrucht door het martelaarschap

Toen Jim Elliot en vier andere Amerikaanse zendelingen overwogen om naar Ecuador te gaan om de mensen te bereiken die toen de Auca-indianen werden genoemd, hadden die indianen al eerder andere zendelingen gedood. Ze waren nooit geëvangéliseerd, omdat ze zo gewelddadig waren dat zendelingen er niet meer naartoe wilden gaan. Deze vijf jonge mannen, die net van de universiteit kwamen, waren intelligente, begaafde, goed opgevoede en knappe mannen met veel toekomstperspectief. Ze hadden succesvolle voorgangers van gemeenten in Amerika kunnen worden als ze hadden willen blijven. Maar ze voelden dat God hen riep om deze indianen te bereiken. Ze wisten dat de indianen nog nooit iemand in leven hadden gelaten die was gekomen om hen te bereiken. Daarom wisten ze dat ze hun leven waagden en mogelijk zouden sterven.

Christenen in Amerika zeiden tegen Jim Elliot: 'Je bent een dwaas als je de vooruitzichten opgeeft die je hier zou kunnen hebben, om daarheen te gaan en je leven weg te gooien voor mensen die niet eens belangstelling hebben voor wat je te zeggen hebt. Het is een dwaze stap.' De meeste christenen kunnen Jim Elliot nu citeren, omdat zijn antwoord bijna legendarisch is geworden. Hij zei: 'Hij is geen dwaas die geeft wat hij niet kan behouden, om te winnen wat hij niet kan verliezen.'

Hij ging er met zijn vier vrienden naartoe, ontmoette de Auca-indianen en stierf samen met zijn vier vrienden. Alle vijf werden vrijwel meteen bij hun eerste ontmoeting door de Auca's gedood. Het zaad viel dus in de aarde en stierf, en bracht blijkbaar niets tot stand. Het leek er echt op dat ze dwazen waren. Ze verspilden goede, jonge, begaafde levens. Ze gooiden die eenvoudigweg weg voor deze mensen.

Maar de meesten van ons kennen het vervolg, hoewel sommigen het misschien niet kennen. De vrouw van Jim Elliot en de vrouwen van enkele anderen gingen terug naar die indianen en brachten de stam tot bekering. Het feit dat ze deze mensen nog steeds liefhadden nadat die hun echtgenoten hadden gedood, was misschien wat de meeste indruk op de indianen maakte. Het maakte hen ook zeer ontvankelijk voor de boodschap die deze vrouwen hun brachten. Elisabeth Elliot en Rachel Saint gingen erheen en brachten deze indianen tot bekering.

Maar er is meer. Het nieuws dat deze zendelingen de marteldood waren gestorven, werd in de hele Verenigde Staten gemeld. In bepaalde opzichten leidde het tot nationale verontwaardiging. Er werd, geloof ik, zelfs over gesproken om de mariniers te sturen om deze indianen uit te roeien, omdat ze moordzuchtig waren en onze jongens vermoordden. Men wist hen ervan te weerhouden dat te doen. Ik weet niet of dat een serieus plan was.

Wat interessant was, is dat het nieuws over de dood van deze vijf zendelingen veel andere studenten inspireerde om het zendingsveld in te gaan. Naar schatting meldden zich onmiddellijk daarna meer dan duizend studenten aan om het zendingsveld in te gaan vanwege de dood van deze vijf mannen. Hier hebben we een geval waarin vijf zaadkorrels in de grond vielen en stierven, en ogenschijnlijk niets tot stand brachten. Alleen werd de stam gewonnen en gingen nog eens duizend zendelingen aan boord van schepen en vliegtuigen om eropuit te gaan en de verlorenen te bereiken.

16

Overwinning langs de weg van verlies

Vaak is de manier waarop God dingen tot stand brengt vanuit ons gezichtspunt tegen onze intuïtie in. De weg omlaag is soms de weg omhoog. De weg van de overwinning is soms de weg van de mislukking. Niets leek meer op een mislukking dan dat Jezus aan het kruis stierf en zei:

Toen Jezus dan de zure wijn genomen had, zei Hij: Het is volbracht! En Hij boog het hoofd en gaf de geest.

JOHANNES 19:30

Daarna gaf Hij Zijn geest over en daalde Hij af in Sheol. Maar de Bijbel zegt wat Hij daardoor tot stand bracht:

Hij heeft de overheden en de machten ontwapend, die openlijk te schande gemaakt en daardoor over hen getriomfeerd.

KOLOSSENZEN 2:15

Op die manier bracht Hij tot stand waarvoor Hij gekomen was.

Jezus vertelt ons dus over de paradox dat als je je leven liefhebt en probeert je leven te redden, je het zult verliezen. Als je je leven haat en je leven opgeeft, dan zul je het vinden en het behouden voor het eeuwige leven. Hij zegt in vers 26:

Als iemand Mij dient, laat hij Mij volgen, en waar Ik ben, daar zal ook Mijn dienaar zijn. En als iemand Mij dient, zal de Vader hem eren.

JOHANNES 12:26

Er is dus een beloning aan verbonden. Als je sterft, als je Christus navolgt, als je jezelf verloochent, je kruis opneemt en Jezus volgt, zal de Vader je eren. Als je erover nadenkt, kan er voor iemand geen eer zijn die begeerlijker is dan de eer van God Zelf. Bedenk dat Jezus in Johannes 5 tegen de Farizeeën zei:

Hoe kunt u geloven, u die eer van elkaar aanneemt en de eer van de enige God niet zoekt?

JOHANNES 5:44

Jezus zei:

Ieder dan die Mij belijden zal voor de mensen, die zal Ik ook belijden voor Mijn Vader, Die in de hemelen is.

MATTHEÛS 10:32

Die eer bij en van de Vader ontvangen, is blijkbaar de enige drijfveer die volgens Jezus alles waard is. Dat is waarvoor Jezus kwam: om Zijn Vader te verheerlijken, of te eren, en niet om Zijn eigen eer te zoeken. Blijkbaar is God eren en als antwoord daarop door God geëerd worden onvergelijkbaar met al het andere wat een mens in zijn leven als doel zou kunnen nastreven. Dus zelfs sterven, zelfs je leven haten en sterven zodat God je zou eren, is beslist geen verspilling. Iemand is geen dwaas als hij opgeeft wat hij niet kan behouden om te verkrijgen wat hij niet kan verliezen.

17

Jezus' ontroering over Zijn naderende dood

Dan gaat Jezus verder in vers 27:

Nu is Mijn ziel in beroering en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit dit uur. Maar hierom ben Ik in dit uur gekomen. Vader, verheerlijk Uw Naam! Er kwam dan een stem uit de hemel: En Ik heb hem verheerlijkt en Ik zal hem opnieuw verheerlijken.

JOHANNES 12:27-28

Hij begint verontrust te raken wanneer Hij over Zijn dood nadenkt. Hij heeft over Zijn dood gesproken, en dat is iets verontrustends. Jezus ervoer veel emotie wanneer Hij over Zijn dood nadacht. Later, in de hof van Gethsemane, worstelde Hij er zo hevig mee dat Hij als het ware grote bloeddruppels zweette. Hij ervoer hierover enorm veel spanning.

Het lijkt misschien vreemd dat het Hem zo aangreep. Je zou kunnen zeggen: „Nou, wie wil er nu sterven?” Niet veel mensen willen sterven, dat is waar, en door kruisiging sterven is beslist geen aangename manier om te sterven. Maar Jezus was niet de enige man die op die manier stierf. Duizenden Joden stierven door kruisiging. Josephus bericht dat duizenden Joden door de Romeinen werden gekruisigd. De Romeinen kruisigden iedereen die ze maar wilden kruisigen als ze dachten dat die persoon een onruststoker was.

Jezus was niet de enige die die afschuwelijke dood stierf. Toch hebben veel mannen die dood naar alle waarschijnlijkheid met stoïcijnse onverschilligheid onder ogen gezien. Er zijn mensen die hun dood tegemoetgaan — naar de gaskamer, de elektrische stoel of het vuurpeloton — en stoïcijns blijven. Ze huilen niet allemaal. Ze zijn niet allemaal gespannen. Ze zweten niet allemaal bloeddruppels. Was Jezus eenvoudigweg gevoeliger? Was Hij laffer? Waarom ervoer Jezus hierover zo’n verontrusting in Zijn geest?

18

Jezus draagt de last van onze zonden

Ik denk dat we begrijpen dat Jezus, toen Hij stierf, meer doorstond dan alleen de lichamelijke pijn en de lichamelijke dood. Er was iets veel groters wat Hij droeg. De Bijbel zegt in 1 Petrus 2:

Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, opdat wij, voor de zonden dood, voor de gerechtigheid zouden leven. Door Zijn striemen bent u genezen.

1 PETRUS 2:24

Jesaja 53:6 zegt:

Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons ieder naar zijn eigen weg. Maar de HEERE heeft de ongerechtigheid van ons allen op Hem doen neerkomen.

JESAJA 53:6

Er werd een last op Hem gelegd die wij niet werkelijk kunnen begrijpen, maar Hij begreep hem beter. Hoewel Hij een sterke en moedige man was, was het iets waarmee Hij worstelde. Hij was moedig genoeg om voor mensen te staan die stenen in hun handen hadden en klaarstonden om die te gooien, en te zeggen: „Luister eens, waarom doen jullie dit? Dit slaat nergens op.” Hij redeneerde eenvoudigweg met hen. Hij was geen doetje wanneer Hij met gevaar werd geconfronteerd.

Maar deze kruisiging en wat Hij zou gaan doormaken, was iets waarmee Hij in Zijn menselijkheid meer worstelde dan veel mensen worstelen met het vooruitzicht te sterven. Niemand sterft graag, maar er zijn mannen die de dood moedig, vastberaden en met minachting tegemoet treden. Maar Jezus is verontrust en Hij zegt: „Nu, hoe kan Ik bidden? Wat moet Ik bidden? Moet Ik zeggen:

‘Vader, red Mij van dit moment?’

Gregg leest deze woorden, overeenkomstig de Engelse vertaling die hij gebruikt, als een vraag. Volgens die lezing zou zo’n gebed nergens op slaan: Hij kon niet bidden om hiervan verlost te worden, want dit was het uur waarvoor Hij hierheen was gezonden. Dit was het uur waarover Hij had gesproken. Dit was het uur dat zo vaak eerder nog niet gekomen was en dat nu aangebroken was. Voor dit uur was Hij uit de hemel gekomen.

Dus in plaats daarvan zegt Hij:

Vader, verheerlijk Uw naam.

Dat is wat Hij zal bidden in plaats van:

Nu is Mijn ziel in beroering en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit dit uur. Maar hierom ben Ik in dit uur gekomen.

JOHANNES 12:27

Hij zegt:

Nu is Mijn ziel in beroering en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit dit uur. Maar hierom ben Ik in dit uur gekomen. Vader, verheerlijk Uw Naam! Er kwam dan een stem uit de hemel: En Ik heb hem verheerlijkt en Ik zal hem opnieuw verheerlijken.

JOHANNES 12:27-28

Dat lijkt natuurlijk sterk op wat Hij later in de hof bad. Hij zei:

En nadat Hij iets verder gegaan was, wierp Hij Zich met het gezicht ter aarde en bad: Mijn Vader, als het mogelijk is, laat deze drinkbeker aan Mij voorbijgaan. Maar niet zoals Ik wil, maar zoals U wilt .

MATTHEÛS 26:39

19

Bidden in onderwerping aan Gods wil

Gebed dat lijkt op het gebed van Jezus onderwerpt zich aan de wil van God en is niet obsessief gericht op persoonlijke verlichting, persoonlijke zegen of het persoonlijk ontvangen van iets begeerlijks. We kunnen onze verzoeken aan God bekendmaken, zoals Jezus Zelf deed:

Vader, als U het wilt, laat deze beker dan aan Mij voorbijgaan.

Maar nu Ik dat gezegd heb: als dat niet Uw wil is, schenk dan geen aandacht aan dit gebed.

Niet wat Ik wil, maar wat U wilt moet gebeuren.

En zo zegt Hij het hier op deze manier. In plaats van:

Vader, red Mij van dit moment, zegt Hij:

Nu is Mijn ziel in beroering en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit dit uur. Maar hierom ben Ik in dit uur gekomen. Vader, verheerlijk Uw Naam! Er kwam dan een stem uit de hemel: En Ik heb hem verheerlijkt en Ik zal hem opnieuw verheerlijken.

JOHANNES 12:27-28

Toen kwam er een stem uit de hemel, die zei:

Ik heb Mijn naam verheerlijkt en Ik zal dat opnieuw doen.

Dit is de derde keer in het leven van Jezus dat God met een hoorbare stem vanuit de hemel sprak. Eén keer was natuurlijk bij Zijn doop, toen Hij zei:

En zie, een stem uit de hemelen zei: Dit is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb!

MATTHEÛS 3:17

Een andere keer was op de berg van de verheerlijking, toen God tegen de drie discipelen zei:

Terwijl hij nog sprak, zie, een lichtende wolk overschaduwde hen; en zie, een stem uit de wolk zei: Dit is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb; luister naar Hem!

MATTHEÛS 17:5

En nu spreekt God voor de derde en blijkbaar laatste keer hoorbaar vanuit de hemel en zegt:

Ik heb Mijn Naam verheerlijkt en Ik zal Mijn Naam opnieuw verheerlijken.

20

De hemelse stem en menselijke reacties

Blijkbaar hoorde iedereen de stem van God spreken, maar verschillende mensen gaven er verschillende interpretaties aan. Er staat:

De menigte dan die daar stond en dit hoorde, zei dat er een donderslag geweest was. Anderen zeiden: Een engel heeft tot Hem gesproken.

JOHANNES 12:29

Sommigen herkenden dat er in dit geluid een boodschap zat, dat er een stem was en dat er woorden waren. Ze leidden eruit af dat er een engel sprak. Maar waarom ze niet zouden aannemen dat het God was, kan ik niet zeggen. Hij zei:

Nu is Mijn ziel in beroering en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit dit uur. Maar hierom ben Ik in dit uur gekomen. Vader, verheerlijk Uw Naam! Er kwam dan een stem uit de hemel: En Ik heb hem verheerlijkt en Ik zal hem opnieuw verheerlijken.

JOHANNES 12:27-28

en de stem zegt:

Ik heb Mijn naam verheerlijkt en Ik zal dat opnieuw doen.

Het klinkt als de stem van God. Er wordt ons niet verteld dat het de stem van God is, maar we kunnen het wel vaststellen. Uit wat de stem zegt, blijkt duidelijk dat het God is. Dus waarom ze zouden zeggen dat het een engel was, weet ik niet. Misschien konden ze niet ontkennen dat er een stem was en wilden ze eenvoudigweg niet erkennen dat het de stem van God was.

Mensen zijn soms bang om Gods stem te horen. Op de berg Sinaï sprak God met een hoorbare stem vanaf de bergtop, en het volk kwam naar Mozes en zei:

Maar nu, waarom zouden wij sterven? Want dit grote vuur zou ons verteren; als wij de stem van de HEERE, onze God, nog langer zouden horen, zouden wij sterven. Want wie is er van alle vlees, die de stem van de levende God heeft horen spreken vanuit het midden van het vuur, zoals wij, en in leven is gebleven? Gaat u naar voren, en luister naar alles wat de HEERE, onze God, zal zeggen. U moet dan alles wat de HEERE, onze God, tegen u zal zeggen, tegen ons zeggen, en wij zullen ernaar luisteren en het doen.

DEUTERONOMIUM 5:25-27

Er moet iets beangstigends zijn aan de gedachte dat God op die manier rechtstreeks communiceert.

Het is ook interessant dat sommigen het niet eens als een stem herkenden, of niet erkenden dat het een stem was. Sommigen zeiden dat het donderde. Dat is zo kenmerkend voor veel mensen die bevooroordeeld zijn tegen het bovennatuurlijke. Als iemand die atheïst is tegen je zegt dat hij zou gaan geloven als God voor hem verscheen, vertelt hij niet de waarheid. Dat zou hem niet overtuigen. „Als God vanuit de hemel zou spreken, zou ik het geloven.” Nee, dat denk ik niet.

Op de middelbare school had ik een vriend die ongelovig was, en hij zei altijd spottend: „Ik zal geloven wanneer God vanuit de hemel spreekt en zegt: ‘Ik ben God.’” Ik dacht: „Dat is al eerder gebeurd, en daardoor gingen mensen niet geloven.” Sommigen zeiden eenvoudigweg dat het donderde. Als God voor je zou verschijnen, zou je zeggen dat het een hallucinatie was. Iemand die vastbesloten is niet in het bovennatuurlijke te geloven, kan voor alles wat duidelijk bovennatuurlijk is een natuurlijke verklaring geven en zo weerstand bieden aan geloof. Wonderen wekken geen geloof. Ze kunnen het geloof helpen bevestigen, maar ze wekken het niet bij mensen die weigeren te geloven.

21

Het kruis trekt alle volken tot Jezus

Toen antwoordde Jezus en zei:

Deze stem klonk niet ter wille van Mij.

Met andere woorden: „Ik had deze bemoediging niet nodig. Ik sta voortdurend in contact met Mijn Vader. Ik wist het. Hij praat voortdurend met Mij. Maar dit gebeurde ter wille van jullie.” Hij zei dat het ter wille van hen was.

Nu wordt het oordeel over deze wereld voltrokken, nu zal de vorst van deze wereld buitengeworpen worden. En Ik, als Ik van de aarde verhoogd ben, zal allen naar Mij toe trekken.

JOHANNES 12:31-32

En dit zei Hij om aan te duiden door welke dood Hij zou sterven.

Deze uitspraak was misschien voor die Grieken bedoeld. Dat weten we niet. Hij werd voor het grootste deel door de Joden verworpen, maar er waren enkele Grieken die belangstelling toonden. Toch was dit voor Hem een zeer ongelegen moment om Griekse discipelen te verzamelen. Hij stond op het punt te sterven. Hij zou weggaan. Dit was niet bepaald het ideale moment voor Hem om nieuwe discipelen aan te nemen, en het waren tenslotte Grieken. Er zou een tijd komen waarin Grieken werden toegelaten, maar dat was niet op dat moment.

Denk eraan dat Jezus tegen de Griekse vrouw zei, de Syro-Fenicische vrouw die een door een demon bezeten dochter had en Zijn hulp zocht:

Hij antwoordde en zei: Ik ben alleen maar gezonden naar de verloren schapen van het huis van Israël.

MATTHEÛS 15:24

En toen Hij de discipelen in Mattheüs 10 twee aan twee uitzond, zei Hij:

Deze twaalf zond Jezus uit en Hij gebood hun: U zult u niet op weg begeven naar de heidenen en u zult geen stad van de Samaritanen binnengaan; maar ga liever naar de verloren schapen van het huis van Israël.

MATTHEÛS 10:5-6

Tijdens het leven van Jezus richtte Hij Zich niet tot de heidenen. Dat zou Hij wel doen. Hij zei dat Hij nog andere schapen had naar wie Hij ook toe moest gaan:

Ik heb nog andere schapen, die niet van deze schaapskooi zijn; ook die moet Ik binnenbrengen, en zij zullen Mijn stem horen en het zal worden één kudde en één Herder.

JOHANNES 10:16

maar op dat moment ging Hij nog niet naar hen toe. Deze Grieken waren gewoon iets te vroeg.

Maar Hij zegt:

En Ik, als Ik van de aarde verhoogd ben, zal allen naar Mij toe trekken. En dit zei Hij om aan te duiden welke dood Hij zou sterven.

JOHANNES 12:32-33

waarmee Hij te kennen geeft dat Hij gekruisigd zal worden. En Hij zegt:

Nu wordt het oordeel over deze wereld voltrokken, nu zal de vorst van deze wereld buitengeworpen worden. En Ik, als Ik van de aarde verhoogd ben, zal allen naar Mij toe trekken.

JOHANNES 12:31-32

Gregg verstaat 'allen' hier, gezien de context van de Joden en de Grieken, als mensen uit alle volken: 'Als Ik eenmaal gekruisigd ben, als Ik Mijn opdracht hier eenmaal heb volbracht, zal Ik Mij niet langer alleen tot de Joden richten. Ik zal mensen uit alle

volken tot Mijzelf trekken.’

22

Het oordeel over de wereld van satan

In vers 31 zei Hij wel:

Nu wordt de wereld geoordeeld.

Hij heeft het natuurlijk niet over het laatste oordeel, want dat vond toen niet plaats. Maar Hij zegt dat er een definitief oordeel over de wereld komt. Daarmee bedoelt Hij de wereld waarover de duivel regeert, want Hij verwijst naar de vorst van deze wereld, of de heerser van deze wereld.

Wanneer het woord ‘wereld’ in de Bijbel wordt gebruikt, wordt het niet altijd op dezelfde manier gebruikt. God had de wereld lief en zond Zijn Zoon:

Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

JOHANNES 3:16

Dat betekent gewoon de bevolking van de aarde, de wereld. Maar in de Bijbel wordt ‘de wereld’ ook gebruikt voor iets wat wij niet behoren lief te hebben. Johannes zei in 1 Johannes 2:15:

Heb de wereld niet lief en ook niet wat in de wereld is. Als iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem.

1 JOHANNES 2:15

Er is een wereld die niet geliefd mag worden.

In Johannes 15 zei Jezus:

Als u van de wereld zou zijn, zou de wereld het hare liefhebben, maar omdat u niet van de wereld bent, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat de wereld u.

JOHANNES 15:19

Er is een wereld, een samenleving, een stelsel, die onder de vorst van deze wereld staat, en dat is de duivel. In deze wereld bestaat er een samenleving waarover satan regeert, en die wordt de wereld genoemd.

Jezus kwam en begon een alternatieve samenleving, die het Koninkrijk van God wordt genoemd en waarover Christus regeert. We lezen dus vaak over deze twee tegenover elkaar staande samenlevingen: de samenleving waarvan de vorst van deze wereld, de duivel, de heerser is, en de samenleving die Christus volgt, het Koninkrijk van God. Het is die wereld die de duivel volgt die nu onder het oordeel komt. Hij zegt:

Nu wordt het oordeel over deze wereld voltrokken, nu zal de vorst van deze wereld buitengeworpen worden.

JOHANNES 12:31

23

Satans aanklacht verliest haar macht

Waaruit? In elk geval uit zijn machtspositie. Maar het beeld wordt ons anschouwelijker gegeven in Openbaring 12. Daar vinden we dit ongetwijfeld symbolische visioen van een oorlog in de hemel: de draak en zijn engelen strijden tegen Michaël en zijn engelen. Openbaring 12 zegt, vanaf vers 9:

En de grote draak werd neergeworpen, namelijk de oude slang, die duivel en satan genoemd wordt, die de hele wereld misleidt. Hij werd neergeworpen op de aarde en zijn engelen werden met hem neergeworpen.

OPENBARING 12:9

Vervolgens zegt een stem in de hemel in vers 10:

En ik hoorde een luide stem in de hemel zeggen: Nu is gekomen de zaligheid, de kracht en het koninkrijk van onze God en de macht van Zijn Christus, want de aanklager van onze broeders, die hen dag en nacht aanklaagde voor onze God, is neergeworpen.

OPENBARING 12:10

De aanklager van de broeders is satan, en hij wordt uitgeworpen. Wanneer? Jezus vertelt ons wanneer. Hij zegt:

Nu wordt het oordeel over deze wereld voltrokken, nu zal de vorst van deze wereld buitengeworpen worden. En Ik, als Ik van de aarde verhoogd ben, zal allen naar Mij toe trekken.

JOHANNES 12:31-32

Bij het kruis wordt satan uitgeworpen. Daarom zeggen de engelen:

Nu zijn de redding, de macht van God en van Zijn Christus, en het Koninkrijk van God gekomen.

Deze uitwerping van satan vond plaats door de dood en opstanding van Christus en is de beslissende overwinning van Christus op Zijn vijand. Satan werd geoordeeld en veroordeeld. Satans beschuldigingen tegen ons worden niet langer gehoord. De aanklager van de broeders is uitgeworpen. Paulus zei in Romeinen 8:

Wie zal beschuldigingen inbrengen tegen de uitverkorenen van God? God is het Die rechtvaardigt.

ROMEINEN 8:33

Er is geen enkele beschuldiging van satan tegen ons waar God in de hemel naar zal luisteren. Hij is de rechtszaal uitgezet. De zaak van de aanklager is verworpen en hij is uitgeworpen. Hij is onwaardig, onbevoegd en onbekwaam bevonden, en zijn rol als aanklager van de broeders is beëindigd. Die rol had hij eerder, in het Oude Testament, dag en nacht vervuld. De dood van Jezus ontnam satan elke grond voor een

beschuldiging tegen de broeders. Het is dus alsof hij aanschouwelijk wordt afgebeeld als iemand die de rechtszaal uit wordt gegooid, waar hij niet langer kan getuigen en Gods volk kan beschuldigen.

24

De stervende Messias en het verdwijnende licht

De mensen antwoordden Hem in vers 34:

De menigte antwoordde Hem: Wij hebben uit de wet gehoord dat de Christus tot in eeuwigheid blijft. En hoe kunt U dan zeggen dat de Zoon des mensen verhoogd moet worden? Wie is die Zoon des mensen?

JOHANNES 12:34

In de onmiddellijke context had Hij de uitdrukking ‘Zoon des mensen’ niet gebruikt, maar Hij gebruikte die vaak. De mensen wisten kennelijk dat Hij met de Zoon des mensen naar Zichzelf verwees. Als Hij zegt:

Als Ik omhooggeheven word, zeggen zij:

Hoe kunt U zeggen dat de Zoon des mensen omhooggeheven zal worden? Wij dachten dat de Christus nooit zou sterven. Hij zou er voor altijd zijn.

Dat was weer een andere opvatting die zij over de Messias hadden. Er waren veel verschillende opvattingen die mensen over de Messias hadden. Er bestond onder de Joden niet één gelijklopende overtuiging. Deze mensen geloofden dat de Messias een onsterfelijke man zou zijn en nooit zou sterven. Maar Jezus heeft het erover dat Hij verhoogd zal worden. Met die manier van spreken heeft Hij het over Zijn kruisiging, de manier waarop Hij zou sterven.

Jezus zei tegen hen:

Jezus dan zei tegen hen: Nog een korte tijd is het licht bij u; wandel zolang u het licht hebt, opdat de duisternis u niet overvalt. En wie in de duisternis wandelt, weet niet waar hij heen gaat.

JOHANNES 12:35

Hij negeert hun vraag. Zij vragen:

Wie is die Mensenzoon?

Hij negeert die vraag gewoon en zegt in feite dat ze moeten luisteren, omdat de tijd bijna voorbij is. Hij zal de onderwerpen kiezen. Hij beantwoordt op dat moment geen vragen. Hij heeft iets wat Hij wil zeggen, en dat is dat ze nog maar weinig tijd hebben om in het licht te wandelen voordat dat licht van hen wordt weggenomen.

Er staat:

Jezus dan zei tegen hen: Nog een korte tijd is het licht bij u; wandel zolang u het licht hebt, opdat de duisternis u niet overvalt. En wie in de duisternis wandelt, weet niet waar hij heen gaat. Zolang u het licht hebt, geloof in het licht, opdat u kinderen van het licht mag zijn. Deze dingen sprak Jezus. En Hij ging weg en verborg Zich voor hen.

JOHANNES 12:35-36

Paulus noemt ons in het boek Efeze kinderen van het licht. En in Filippenzen worden we kinderen van God genoemd, die als lichten schijnen in de wereld. Jezus sprak deze dingen, ging weg en verborg Zich voor hen. Hij kon maar kort in het openbaar verschijnen, omdat er een prijs op Zijn hoofd stond. Er waren mensen die van plan waren Hem te doden. Op straat was bekendgemaakt dat iedereen die wist waar Hij was, Hem moest aangeven, zodat Hij gearresteerd kon worden. Van tijd tot tijd kwam Hij tevoorschijn en deed Hij enkele minuten lang zulke openbare uitspraken. Daarna verdween Hij weer en verborg Hij Zich. Dat was een van Zijn korte verschijningen.

25

Het einde van Jezus' openbare bediening

Johannes geeft zo'n samenvatting omdat hij op het punt staat het verhaal te verleggen van Jezus' optreden onder de mensen naar Zijn persoonlijke bediening aan de discipelen in de bovenzaal. Het Johannesevangelie besteedt hieraan veel meer aandacht en wijdt er veel meer hoofdstukken aan dan de andere Evangeliën. In de hoofdstukken 13 tot en met 16 hebben we vier lange hoofdstukken die gewijd zijn aan de omgang tussen Jezus en Zijn discipelen in de bovenzaal, in de nacht voordat Hij werd gearresteerd.

Na dit punt verricht Hij eigenlijk geen openbare bediening meer. Dit is het einde van Zijn openbare bediening. Johannes staat op het punt over te gaan op het verhaal van Zijn persoonlijke bediening aan Zijn discipelen in de bovenzaal. Johannes geeft vervolgens een samenvatting van Jezus' bediening, van de manier waarop sommigen Hem aannamen en anderen Hem verwierpen. Er staat:

Maar hoewel Hij zoveel tekenen in hun bijzijn gedaan had, geloofden zij niet in Hem; opdat het woord van de profeet Jesaja vervuld werd dat hij gesproken heeft: Heere, wie heeft onze prediking geloofd en aan wie is de arm van de Heere geopenbaard?

JOHANNES 12:37-38

Dat is het eerste vers van Jesaja 53, een hoofdstuk dat christenen heel goed kennen, omdat het het hoofdstuk is dat de verwerping en kruisiging van Christus enzovoort beschrijft. Jesaja 53:1 begint:

Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wie is de arm van de HEERE geopenbaard?

JESAJA 53:1

Alsof hij wil zeggen: niet erg veel mensen. Zijn er mensen die je kunt vinden? Kun je iemand bij naam noemen?

Er staat:

Daarom konden zij niet geloven, omdat Jesaja verder gezegd heeft:

JOHANNES 12:39

en deze keer citeert hij Jesaja 6:10. Hij zegt:

Maak het hart van dit volk vet, en stop hun oren toe, en sluit hun ogen; anders zullen zij met hun ogen zien, en met hun oren horen, en met hun hart begrijpen en zich bekeren, en zal Hij hen genezen.

JESAJA 6:10

Er staat:

Dit zei Jesaja toen hij Zijn heerlijkheid zag en over Hem sprak.

JOHANNES 12:41

dat wil zeggen: hij zag de heerlijkheid van Christus en sprak over Hem.

Johannes vertelt ons dat Jesaja 53 over Christus gaat. Jesaja hoofdstuk 6 begint:

In het jaar dat koning Uzzia stierf, zag ik de Heere zitten op een hoge en verheven troon, en de zomen van Zijn gewaad vulden de tempel.

JESAJA 6:1

De serafs waren daar en zeiden:

De een riep tot de ander: Heilig, heilig, heilig is de HEERE van de legermachten; heel de aarde is vol van Zijn heerlijkheid!

JESAJA 6:3

Dit is een visioen van Jahweh dat Jesaja had. Maar Johannes zegt dat Jesaja hier Christus zag. Wat hij daar zag, was de heerlijkheid van Christus, waarmee hij Christus duidelijk gelijkstelt aan Jahweh. De Jahweh Die in hoofdstuk 6 aan Jesaja verscheen, was Christus, van Wie Jesaja toen de heerlijkheid zag.

26

Jesaja als schrijver van beide boekdelen

Dit is ook een interessant punt voor mensen die Jesaja bestuderen. Mensen die Jesaja niet bestuderen, zijn misschien niet ook maar enigszins in dit onderwerp geïnteresseerd. Maar liberale geleerden zeggen al heel wat jaren dat de man Jesaja niet het hele boek Jesaja heeft geschreven. De eerste 39 hoofdstukken zijn waarschijnlijk door Jesaja geschreven, of in elk geval de meeste daarvan. Maar de laatste 27 hoofdstukken, hoofdstuk 40 tot en met 66, moeten veel later door iemand anders geschreven zijn.

Waarom? Daar zijn verschillende redenen voor. Eén reden is dat de situatie anders lijkt te zijn. De schrijver van het laatste deel lijkt te schrijven vanuit de situatie van de Babylonische ballingschap, die meer dan honderd jaar na de tijd van Jesaja plaatsvond. Een andere reden is dat hij in het laatste deel Cyrus noemt, de Pers die Babylon veroverde en de Joden naar hun vaderland liet terugkeren. Jesaja, die in de tijd van Hizkia leefde, kan Cyrus beslist niet bij name hebben voorspeld zoals hij dat doet, zeggen zij, want Cyrus was toen nog niet eens geboren en zou pas honderdvijftig jaar later geboren worden. Daarom, zeggen zij, kan het tweede deel van Jesaja niet door dezelfde man geschreven zijn.

Zij denken dat het tweede deel van Jesaja door een anoniem persoon is geschreven. Omdat zij zijn naam niet kennen, noemen zij hem Deutero-Jesaja, oftewel tweede Jesaja. Soms geloven zij dat daarin zelfs de hand van een derde auteur te vinden is, en die noemen zij Trito-Jesaja. Deutero- en Trito-Jesaja, enzovoort — al die theorieën.

Wat ik hier interessant vind, is dat Johannes Jesaja 53:1 aanhaalt, dat in het tweede deel van Jesaja staat, en Jesaja 6:10, dat in het eerste deel staat, en dat hij zegt dat in beide gevallen Jesaja aan het woord was. Over het eerste vers dat hij aanhaalt, in Jesaja 53, zegt hij:

Maar hoewel Hij zoveel tekenen in hun bijzijn gedaan had, geloofden zij niet in Hem; opdat het woord van de profeet Jesaja vervuld werd dat hij gesproken heeft: Heere, wie heeft onze prediking geloofd en aan wie is de arm van de Heere geopenbaard?

JOHANNES 12:37-38

Vervolgens zegt hij in vers 39, wanneer hij het andere gedeelte aanhaalt:

Daarom konden zij niet geloven, omdat Jesaja verder gezegd heeft:

JOHANNES 12:39

Na beide aanhalingen zegt hij:

Dit zei Jesaja toen hij Zijn heerlijkheid zag en over Hem sprak.

JOHANNES 12:41

27

Geloof zonder openbare belijdenis

Johannes bevestigt dat passages uit het eerste en het tweede deel van Jesaja inderdaad door Jesaja geschreven zijn. Dit betekent dat als de geleerden zeggen dat dit niet zo is, zij geen respect hebben voor de opvatting van Johannes. Dat is waarschijnlijk inderdaad het geval. Waarschijnlijk hebben zij dat niet. Maar wij wel, omdat hij een apostel van Christus was. Niettemin geloofden zelfs velen van de leiders. Ons wordt verteld dat de mensen over het algemeen tekenen en wonderen zagen, maar niet in Hem geloofden, omdat Jesaja had gezegd dat zij dat niet zouden doen. Maar sommigen deden het wel. Er was een overblijfsel, en dat overblijfsel was zelfs onder een aantal van de leiders te vinden. Maar blijkbaar was hun geloof in Hem niet diepgeworteld. Zij wilden niet openlijk voor Hem uitkomen. Niettemin geloofden zelfs velen van de leiders in Hem. Maar vanwege de Farizeeën beleden zij Hem niet, uit angst dat zij uit de synagoge gezet zouden worden.

De ouders van de man die blind geboren was, hadden hetzelfde probleem. Zij waren bang om Christus te belijden, omdat zij niet uit de synagoge gezet wilden worden. Zij wilden niet geëxcommuniceerd worden. De man zelf, die blind geboren en genezen was, beled Christus wel, en hij werd uit de synagoge geworpen. Velen waren bang dat hun dat ook zou overkomen, want zij hadden de lof van mensen meer lief dan de lof van God.

Hoewel zij Joods waren, waren zij dus niet werkelijk echte Joden. Hoe weten we dat? Omdat Paulus in Romeinen 2:28 en 29 zei:

Want niet h^íj is Jood die het in het openbaar is, en niet d^{át} is besnijdenis die in het openbaar in het vlees plaatsvindt, maar h^íj is Jood die het in het verborgene is, en d^{át} is besnijdenis, die van het hart is, naar de geest, niet naar de letter. Zijn lof is niet uit mensen maar uit God.

ROMEINEN 2:28-29

Een echte Jood is iemand die innerlijk een Jood is en die zijn lof van God zoekt, niet van mensen. Maar deze mensen, leiders van de Joden, geloofden werkelijk dat Jezus was Wie Hij zei dat Hij was. Toch hadden zij niet de moed om voor hun overtuiging uit te komen, omdat zij de lof van mensen meer liefhadden dan de lof van God. Dat is het tegenovergestelde van wat Paulus over echte Joden zegt.

28

Wie Jezus ziet, ziet ook de Vader

Toen riep Jezus luid en sprak nog één laatste afscheidswoord. Dit is werkelijk het laatste wat Johannes vermeldt dat Jezus tegen het publiek zei, voordat Hij Zich terugtrok in de bovenzaal en alleen tot Zijn discipelen sprak:

Jezus nu riep en zei: Wie in Mij gelooft, gelooft niet in Míj maar in Hem Die Mij gezonden heeft.

JOHANNES 12:44

Dit is een voorbeeld van wat ik een beperkte ontkenning heb genoemd.

Het betekent dat wie in Mij gelooft, niet alleen in Mij gelooft, maar ook in Hem Die Mij gezonden heeft. Het is een hebraïsme dat vaak in de Schrift voorkomt en de vorm heeft van ‘niet A, maar B’. Het betekent in werkelijkheid ‘niet alleen A, maar ook B’. Het is een manier van spreken, en we zien die hier en in veel andere passages.

Zodra je ontdekt dat dit idioom wordt gebruikt, geeft dat je nieuw inzicht in heel wat belangrijke passages in de Bijbel waarin deze constructie voorkomt — ‘niet dit, maar dat’ — wanneer je beseft dat het in werkelijkheid ‘niet alleen dit, maar ook dat’ betekent. Toen Jezus bijvoorbeeld zei:

Werk niet om het voedsel dat vergaat, maar om het voedsel dat blijft tot in het eeuwige leven, dat de Zoon des mensen u geven zal; want Hem heeft God de Vader verzegeld.

JOHANNES 6:27

bedoelt Hij natuurlijk: werk niet alleen voor het voedsel dat vergaat, maar werk ook voor het voedsel dat blijft tot in het eeuwige leven. Daar zijn veel voorbeelden van, zoals hier.

Maar wat Hij duidelijk maakt, is dat als je in Mij gelooft, je niet alleen in Mij gelooft. Je gelooft in God.

En wie Mij ziet, ziet Hem Die Mij gezonden heeft.

JOHANNES 12:45

Dit heeft Hij ook tegen Zijn discipelen gezegd in de bovenzaal, in Johannes 14:9, waar Hij zegt:

Jezus zei tegen hem: Ben Ik zo'n lange tijd bij u, en kent u Mij niet, Filippus? Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien; en hoe kunt u dan zeggen: Laat ons de Vader zien?

JOHANNES 14:9

Tegen het publiek zegt Hij hier hetzelfde:

En wie Mij ziet, ziet Hem Die Mij gezonden heeft. Ik ben een licht, in de wereld gekomen opdat ieder die in Mij gelooft, niet in de duisternis blijft. En als iemand Mijn woorden hoort en niet gelooft, veroordeel Ik hem niet, want Ik ben niet gekomen om de wereld te veroordelen, maar om de wereld zalig te maken.

JOHANNES 12:45-47

29

Jezus' woorden als maatstaf bij het oordeel

Dat wil zeggen: Ik oordeel hem nu niet. De tijd zal komen dat Ik zal oordelen, want:

Want ook de Vader oordeelt niemand, maar heeft heel het oordeel aan de Zoon gegeven,

JOHANNES 5:22

Uiteindelijk zal Jezus de Rechter op de troon zijn. Dat is wat Hij in Mattheüs 25:31 zei:

Wanneer de Zoon des mensen komen zal in Zijn heerlijkheid en al de heilige engelen met Hem, dan zal Hij zitten op de troon van Zijn heerlijkheid.

MATTHEÛS 25:31

Hij zal de bokken naar de ene plaats sturen en de schapen naar een andere. Hij is de Rechter. Hij, de Zoon des mensen, zal op de troon van Zijn heerlijkheid zitten en dit oordeel voltrekken, maar niet bij Zijn eerste komst. Daarvoor is Hij dan niet gekomen.

Hij zegt:

En als iemand Mijn woorden hoort en niet gelooft, veroordeel Ik hem niet, want Ik ben niet gekomen om de wereld te veroordelen, maar om de wereld zalig te maken. Wie Mij verwerpt en Mijn woorden niet aanneemt, heeft iets wat hem veroordeelt, namelijk het woord dat Ik gesproken heb; dat zal hem veroordelen op de laatste dag.

JOHANNES 12:47-48

Hij heeft de laatste dag eerder vier keer genoemd in Johannes 6: in Johannes 6:39, Johannes 6:40, Johannes 6:44 en Johannes 6:54. In al die gevallen sprak Hij over Zijn eigen mensen. Vier keer zei Hij:

En dit is de wil van de Vader, Die Mij gezonden heeft, dat Ik van alles wat Hij Mij gegeven heeft, niets verloren laat gaan, maar het doe opstaan op de laatste dag.

JOHANNES 6:39

De opstanding van de rechtvaardigen vindt dus op de laatste dag plaats. Maar nu zegt Hij in hoofdstuk 12, vers 48, dat de verlorenen, degenen die Hem verwerpen en geoordeeld zullen worden, eveneens op de laatste dag geoordeeld zullen worden:

De woorden die Ik heb gesproken, zullen hem op de laatste dag veroordelen.

Het is dus dezelfde dag.

De rechtvaardigen zullen worden opgewekt en opgenomen, en het oordeel over de wereld zal op diezelfde dag plaatsvinden. Het is de laatste dag.

Let er nu op dat Hij zei:

De woorden die Ik heb gesproken, zullen hem veroordelen.

Bij het oordeel zullen hun daden en overtuigingen worden vergeleken met wat Jezus heeft gezegd. Dat zal de maatstaf zijn. Het zou dus goed zijn om acht te slaan op wat Jezus heeft gezegd.

Ik zeg dat omdat er veel mensen zijn die veel meer tijd besteden aan het acht slaan op wat ze in de brieven vinden. Die zijn trouwens ook gezaghebbend. Maar veel mensen mijden het onderwijs van Jezus, omdat ze zeggen: ‘Dat is voor een andere bedeling,’ of iets dergelijks. ‘Niet voor onze tijd, niet voor ons.’ Maar Jezus zei dat je, wanneer je geoordeeld wordt, door Zijn woorden geoordeeld zult worden. Je kunt er dus maar beter aandacht aan besteden.

Want Ik heb niet uit Mijzelf gesproken, maar de Vader, Die Mij gezonden heeft, Hijzelf heeft Mij een gebod gegeven wat Ik zeggen en wat Ik spreken moet. En Ik weet dat Zijn gebod eeuwig leven is. Wat Ik dan spreek, spreek Ik zoals de Vader Mij gezegd heeft.

JOHANNES 12:49-50

Daarna laten we Zijn openbare bediening helemaal achter ons en gaan we over naar een gedeelte dat niet helemaal even lang is, maar wel bijna. Dat gedeelte gaat over het laatste deel van de laatste paar dagen van Zijn leven en over Zijn opstanding. Het is verbazingwekkend hoeveel van het Evangelie van Johannes aan die laatste paar dagen is gewijd, van hoofdstuk 13 tot en met hoofdstuk 21, terwijl er maar twaalf hoofdstukken zijn gewijd aan de hele voorafgaande periode van drie jaar.

Maar zo zijn de Evangeliën nu eenmaal opgebouwd. Ze besteden allemaal een buitenproportioneel groot deel van hun hoofdstukken aan ten minste de laatste week, en aan de kruisiging en de opstanding. Het is duidelijk dat alles wat Jezus deed en zei betekenisvol was. Toch wilden de evangeliëschrijvers vooral Zijn dood en Zijn opstanding onderstrepen. Daarom besteedden ze daaraan zoveel meer ruimte dan aan enig ander vergelijkbaar onderwerp in de Evangeliën.

We komen nu bij hoofdstuk 13 en bij wat de rede in de bovenzaal wordt genoemd.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Johannes 12:19

- Johannes 12:20
- Johannes 12:23-24
- Johannes 12:25-26
- Johannes 1:11
- Johannes 1:12
- Johannes 10:16
- Johannes 10:27
- Johannes 11:50
- Johannes 11:51
- Johannes 11:52
- Johannes 12:21
- Handelingen 10:15
- Handelingen 11:3
- Handelingen 11:18
- Johannes 12:23
- Efeze 4:9-10
- Johannes 7:6
- Markus 4:26-29
- 1 Korinthe 3:6
- Mattheüs 13:41-42
- Efeze 4:13
- Efeze 4:14
- Efeze 4:15
- 2 Korinthe 3:18
- Galaten 4:19
- 2 Petrus 1:19
- Kolossenzen 3:4
- Romeinen 8:18
- 1 Korinthe 4:17-18
- Johannes 1:14
- Johannes 1:16
- Filippenzen 1:21
- Lukas 14:26
- Maleachi 1:2-3
- Genesis 29:31

- Mattheüs 10:37
- Mattheüs 16:24-25
- Richteren 16:30
- Johannes 19:30
- Kolossenzen 2:15
- Johannes 12:26
- Johannes 5:44
- Mattheüs 10:32
- Johannes 12:27-28
- 1 Petrus 2:24
- Jesaja 53:6
- Johannes 12:27
- Mattheüs 26:39
- Mattheüs 3:17
- Mattheüs 17:5
- Johannes 12:29
- Deuteronomium 5:25-27
- Johannes 12:31-32
- Mattheüs 15:24
- Mattheüs 10:5-6
- Johannes 12:32-33
- Johannes 3:16
- 1 Johannes 2:15
- Johannes 15:19
- Johannes 12:31
- Openbaring 12:9
- Openbaring 12:10
- Romeinen 8:33
- Johannes 12:34
- Johannes 12:35
- Johannes 12:35-36
- Johannes 12:37-38
- Jesaja 53:1
- Johannes 12:39
- Jesaja 6:10

- Johannes 12:41
- Jesaja 6:1
- Jesaja 6:3
- Romeinen 2:28-29
- Johannes 12:44
- Johannes 6:27
- Johannes 12:45
- Johannes 14:9
- Johannes 12:45-47
- Johannes 5:22
- Mattheüs 25:31
- Johannes 12:47-48
- Johannes 6:39
- Johannes 12:49-50

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.